

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 1

90. ÅRGANG

21. JANUAR

1 9 7 8

AV INNHOLDET:

MARIAHOLMSEMINAR OM «MORGENDAGENS KIRKE»	S. 3
SPLITTELSEN NEDENFRA — ENHETEN OVENFRA	S. 6
OLSOK — ALLEREDE	S. 9

NESTE NUMMER KOMMER 4. FEBRUAR 1978

NEI TIL VOLD, JA TIL FRED

Pave Pauls budskap for verdensdagen for fred 1978

Paven oppfatter temaet for fredsdagen «Nei til vold, ja til fred» som en naturlig fortsettelse av fjorårets tematikk «Hvis du ønsker fred, vern om livet».

Han fremhever i sitt budskap særlig to tanker:

— Freden er et anliggende som stadig mer opptar menneskene. Verdenssamvittighet er ille berørt ved tanken på at den fred vi idag nyter, i virkeligheten bare er en våpenstillstand.

Følgelig er faren tilstede for at en altoppslukende verdensbrann plutselig kan blusse opp. Fordi en krig i dagens verden er blitt en vanvittig tanke, er varig fred blitt et folkekrav.

— Parallelt med denne positive utvikling i folkenes bevisstgjøring overfor krigen, opplever vi tragisk nok en tiltagende voldsbølge, ofte som følge av ubehersket raseri men også ut fra en ideologisk begrunnelse. Ja, voldsmentaliteten griper om seg ikke minst innenfor våre høyt siviliserte samfunn. Vi må søke roten til dette onde

i det moralske forfall. Samvittigheten blir alt mere avstumpet fordi den ikke blir opplyst, ledet og formet, fordi den ikke lenger har faste normer å holde seg til. Derved blir vi alt for lett et bytte for pessimisme og en negativ holdning til samfunnet.

I et sluttkapittel vender Paven seg spesielt til barna.

Han oppfordrer dem varmt til å beflitte seg på å bli fredsstiftere på sin måte i sin verden. De som er barn idag er bestemmende for morgendagens samfunns tenke- og handlemåte.

Nærmere samarbeid mellom de tre kirkedistriktene

Biskopene John Willem Gran og Gerhard Schwenzer og den apostoliske administrator Gerhard Goebel møttes i Oslo 27. november, og ble enige om følgende tiltak som skal fremme samarbeidet i de tre norske kirkedistriktene:

1) Det ble vedtatt å opprette et

Norsk Katolsk Bispe råd (NKB), vesentlig som internt samarbeidsorgan for Den katolske kirke i Norge.

2) OKB's Legmannsråd ble anmodet om å drøfte hvorledes kontakt og samarbeid kan virkeliggjøres med legfolkets organisasjoner i Midt- og Nord-Norge.

3) Ungdomsforbundet ble anmodet om å øke sine anstrengelser for ungdommen i Midt- og Nord-Norge.

4) Det ble opprettet en felles liturgikommissjon, som består av Liturgiutvalget i OKB, (p.t. pater Jo Neve, (formann), pater Arne Gerritsma og søster Liv Due Robak o.p. (sekretær)) samt en representant for henholdsvis Midt-Norge (p.t. pater Kulbach) og Nord-Norge (p.t. pater Goebel).

5) «Kateketen», meddelelsesblad for Kateketisk Senter i OKB, bør sendes til alle menigheter i Norge.

Biskop Brandenburg blir innsatt 26. februar

Biskop Hubertus Brandenburg, nyutnevnt biskop av Stockholm vil bli innsatt i sitt embete 26. februar. I forbindelse med innsettelsen vil Brandenburg presidere en messe 25. februar. Den vil antagelig finne sted i en Luthersk kirke, da Stockholms Katolske Domkirke ikke ville romme alle dem som gjerne ville være til stede. Søndag 26. februar vil den apostoliske delegat for Skandinavia, Josef Zabkar, foreta den offisielle innsettelse. Hubertus Brandenburg feiret sitt 25-års jubileum som prest 18. desember i Hamburg.

PASTOR HØGH TIL HAUGESUND

Pastor Høghs adresse: Ferkingate 10, 5500 Haugesund.

PATER VAN VUGT TIL HOLLAND

Som tidligere meddelt forlater pater van Vugt O.F.M. Norge for å bo i en franciskaner-kommunitet i Holland.

PATER LON KONOLD fylte 30 år 9. januar.

PATER RONALD HØLSCHER fylte 50 år 14. januar.

MOSIGNORE ARNE SUND fyller 80 år 29. januar.

MARIAHOLM-SEMINAR OM «MORGENDAGENS KIRKE»

Det annet Vatikankonsil understreket at Kirken er Guds folk, og brakte derved bevegelse inn i en statisk hierarkisk struktur med et så skarpt skille mellom geistlighet og legfolk at betegnelsen «Kirken» for ikke så langt tilbake kunne brukes som synonymt med lære-embedet. Dermed er forholdene lagt til rette for at legfolket kan tre ut av den passive mottager-situasjon det tidligere befant seg i, utbygge en ny bevissthet om sin verdighet, og kreve del i det ansvar og de oppgaver som påhviler det som fullverdige lemmer på Kristi legeme. Under en viss synsvinkel sett kan det derfor virke som et slags paradoksalt forsyn at denne nyorientering innen Kirken kommer samtidig med den mangel på prester som er blitt et problem hos oss som de fleste steder i verden, og som gjør det tvingende nødvendig at legfolk påtar seg oppgaver som tradisjonelt har vært sett på som prestens alene. Ansvar for Kirkens liv hviler ikke, og kan ikke hvile, bare på det geistlige hierarki, men på hver enkelt og på alle troende alt etter den måte hvorpå de er kalt til et allment presteskap.

Den oppmykning av tilvante tankebaner og fremveksten av nye aktivitetsformer som denne situasjonen tvinger frem, var emnet for det såkalte «strukturseminar» som ble avholdt på Mariaholm i dagene 25.–27. november og omfattet prester, ordens- og legfolk fra forskjellige menigheter i O.K.B., tilsammen 46 deltagere. Foruten biskop Gran var også biskop Schwenzer og pater Goebel til stede. Dessuten deltok generalvikar Ib Andersen fra København og pastor Karl Gervin fra Den norske kirke. Denne representasjonen «utenfra» ble et verdifullt innslag i seminaret.

Målet var ikke å fatte vedtak om nye, definerte strukturer i menighetslivet — noe som hverken er ønskelig

eller mulig i den eksperimentfase vi nå befinner oss i. Målet var derimot gjennom foredrag å få problemfeltet teologisk og praktisk belyst og gjennom drøftelser i grupper og i plenum mest mulig konkret å gjennomtenke hvilke tjenester der foreligger behov

for og ressurser til å gi en fastere status i de meget uensartede lokale menigheter innenfor bispedømmet.

Et innledende foredrag av Ib Andersen klarla de åpne perspektiver vi arbeider innenfor. Når vi skal modifisere det statiske hierarki hvor

REDAKSJONELT:

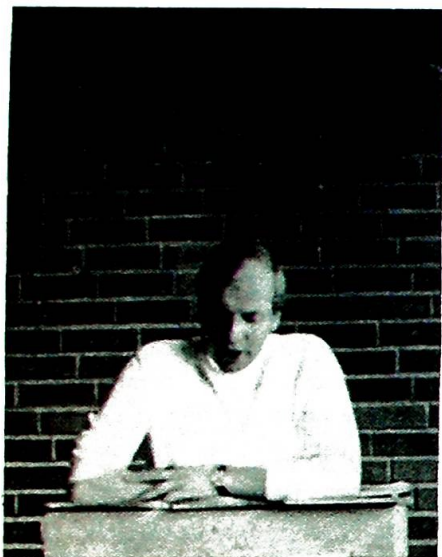
90 år

St. Olav går inn i sin 90. årgang. Gjennom årene har bladet forsøkt å fylle vekslende behov. I sin første tid skulle det være de norske katolikkens viktigste informasjonskilde, og brakte nyheter om alt. I St. Olav for 5. januar 1890 kunne man således lese under «Udenlandske efterretninger»: «Ved ildebrand i et forbedringshus i London omkom nytaarsnat 26 arrestanter. — Det kgl. slot Laeken ved Brüssel har lidt stor skade ved brand på nytaarsdag . . .» Lederartikkelen i det samme nummer, sier at bladets oppgave er å kjempe for sannhet og rett, og i særdeleshet for at offentligheten skal anerkjenne den katolske tros sannhet og rett. Dessuten vil bladet være et bindeledd mellom katolikkene, som bor spredt ut over landet. Til sist henvender «St. Olav» seg til ikke-katolske kristne, for at de skal lære den katolske kirke å kjenne, ikke efter «de skildringer . . . som bydes fra fienders haand, og som kun altfor ofte er karrikaturer af det virkelige, men også lære den at kjende af dens egne udtalelser.»

Idag har raskere media brakt de fleste nyheter et par uker før «St. Olav». Bladet må derfor velge å konsentrere seg om stoff som leserne ikke finner andre steder. Ellers har bladet samme sikte som i 1890. Efter Vatikan II må bladet, likesom kirken forøvrig, hjelpe de kristne til å komme ut av forsvarsholdningen overfor hverandre, og dessuten bidra til et klima som fremmer de kristnes enhet. Man snakker ikke lenger om «fiender», men om brødre. Det passer således bra, at «jubileumsnummeret» kommer i bønneuken for kristen enhet, og inneholder en preken om splittelsen, som er menneskeverk, og enheten som kommer fra Gud. Et innlegg fra det idylliske Foldereid i Nord-Trøndelag (se Av Pressen) tyder på at det skal komme ennå mange årganger av «St. Olav» før enheten er blitt et alminnelig ønske.

En så positiv anmeldelse av en katolsk troslære ved en luthersk prest som Arne Sands omtale av «En kort katolsk katekisme», (se Av Pressen) så man imidlertid neppe for 90 år siden, så det er også mange ting å glede seg over for kristne som ønsker at «alle må bli ett».

Michel Beckers: Maktpåliggende å frigjøre legfolks vilje til initiativ og ansvar.

«geistligheten byder og legfolket lyder», har vi ingen opprinnelig, autentisk modell å gripe tilbake til fordi de nytestamentelige skrifter ikke gir tilstrekkelige opplysninger. Vi har ingen ny syntese klar, og situasjonen er forsåvidt åpen for skapende initiativ ut fra den verden vi lever i, naturligvis under hensyntagen til det fundamentale i vår tradisjon. En må spørre: Hva er godt i den nåværende

struktur? Kan det utbygges? Og: Er noe uheldig og hemmende? Hvordan skal det så forandres?

På denne bakgrunn ble spørsmålet om nye former i menighetsarbeidet behandlet. Sr. Hedvig Osterhus orienterte om ny-utviklingen i Tyskland, som er et foregangsland på området, Ib Andersen om den danske situasjon, og pastor Karl Gervin om forsøkene innenfor den norske lutherske kirke på å bygge ut en lokalmenighet mer funksjonell enn den tidligere og med større differensiering av tjenestene. Det ble gitt situasjonsanalyser fra seks forskjellige katolske menigheter, og i grupper og samlet søktes der etter konkrete ideer tilpasset lokale forhold.

Enhver fastere planlegging av legmannsaktiviteter kommer ikke utenom det faktum at det er kirkerettslig umulig at en sogneprest underlegges menighetsrådet, og at en menighetsstruktur derfor ikke kan bli det vi kaller demokratisk i *ideell* forstand. I *praksis* gir den imidlertid rom for fri utfoldelse. Presterådets formann pastor Beckers understreket i sitt foredrag om morgendagens kirke *dialogen* mellom prest og menighet og kritiserte den overdrevne bruk av or-

det «delegering» som innebærer at legfolk tar seg av oppgaver presten finner å kunne overlate dem. Det maktpåliggende idag er å frigjøre alle menighetsledders vilje til initiativ og ansvar.

Diakoner; pastoralassistenter og kirkelige assistenter

Det syntes å være en utbredt oppfatning at *diakonaten* først og fremst fyller en oppgave i store, folkerike menigheter, og at det for tiden ikke virker aktuelt for norske forhold. Det synes dessuten å ligge nær opp til prestetjenesten (teologisk utdannelse, innviet livslang tjeneste forbeholdt menn, og ihvertfall foreløbig med sölubatet som normal livsform. Menn som er gift, kan likevel bli diakoner). Samtidig kan mange av de oppgaver han er tiltenkt ivaretas av personer med langt kortere utdannelse og med en mindre rigorøst regulert livsform.

Pastoralassistentene er utdannede teologer som ikke er ordinerte eller høytidelig innviet til sin tjeneste. De kan fylle en rekke behov, men i likhet med diakonene synes de å egne seg lite til å avhjelpe prestemangelen i de små menigheter.

For isolerte grupper av norske katolikker synes den *kirkelige assistent* å kunne ha en mer øyeblikkelig aktualitet. Han er en legmann som kan stå for en ordets gudstjeneste uten preken og dele ut kommunionen.

Foruten disse tjenestene som tar sikte på å overta endel av prestens oppgaver, ble der drøftet en rekke andre behov for menighetstjenester og dessuten spørsmål av forskjellig art: katolske skolars betydning for menighetens liv, viktigheten av effektiv informasjon som betingelse for å vekke respons i menigheten, mer ukonvensjonelle fellesskapsformer (basismenighet, integrerte menigheter som kan nærme seg klostertsamfunnets struktur) og «team-work, stab, dvs. en gruppe rundt sogneprest og menighetsrådsformann som tar initiativ og fungerer som utøvende organ for prest og menighetsråd.

LITURGISK KALENDER

JANUAR:

22. 3. alm. søndag. Es. 9, 1—4; 1. Kor. 1, 10—13. 17. Matt. 4, 12—23.
23. Ferial. 2. Sam. 5, 1—7. 10; Mark. 3, 22—30.
24. St. François de Sales, biskop og kirkelærer. 2. Sam. 6, 12—15. 17—19; Mark. 3, 31—35.
25. Apostelen Paulus omvendelse. Ap.gj. 22, 3—16 eller Ap.gj. 9, 1—22. Mark. 16, 15—18.
26. Timoteos og Titus, biskoper og martyrer. 2. Tim 1, 1—8 eller Titus 1, 1—5; Lukas 22, 24—30.
27. St. Angela Merici eller ferial. 2. Sam 11, 1—4a. 5—10a. 13—17 Markus 4, 26—34.
28. Thomas Aquinas, kirkelærer. Visdom. 7, 7—16 Johannes 17, 11b—19.
29. 4. alm. søndag. Sefanias 2, 3; 3, 12—13. 1. Kor 1, 26—31. Matteus 5, 1—12.
30. Ferial. 2 Sam 15, 13—14. 30; 16, 5—13a. Markus 5, 1—20.
31. Johannes Bosco, prest. 2 Sam 18, 9—10. 14b. 24—25. 30; 19, 1—4. Markus 5, 21—43.

FEBRUAR

1. Ferial. 2. Samuel 24, 2. 9—17. Markus 6, 1—6.
 2. Kyndelsmesse. Festen for Herrens fremstilling i Tempelet. Malakias 3, 1—4. Hebr. 2, 14—18. Lukas 2, 22—40.
 3. Ansgar, biskop. Jesus ben Sirach 47, 2—11. Markus 6, 14—29.
 4. Ferial, eller Katarina av Ricci, jomfru. 1. Kongebok 3, 4—13. Markus 6, 30—34.
 5. 5. alm. søndag. Jesaja 58, 7—10. 1. Kor. 2, 1—5. Matteus 5, 13—16.
 6. Ferial, eller Paul Miki og hans feller. 1. Kongebok 8, 1—13. Markus 6, 53—56.
 7. Ferial. 1. Kongebok 8, 22—30. Markus 7, 1—13.
- 18.—25. JANUAR. BØNNEUKEN FOR KRISTEN ENHET.

OPPFORDRING TIL BØNN FOR KRISTEN ENHET

I tiden 18.–25. januar 1978 samles kristne over hele den vide jord til bønn for kristen enhet.

Det felles grunnlag er troen på Jesus Kristus som på korset

forlikte oss med Gud og drepte fiendskapet, troen på Ham som kom for å forkynne fred for dem som var langt borte og for dem som var nær ved. Ved Ham kan vi i én Ånd fritt nærme oss vår himmelske Far.

Vi kaller alle kristne i vårt land til å gjøre alvor av det fellesskap som på denne måten er gitt oss, og søke sammen over konfesjons- og samfunnsgrensene for å lære hverandre bedre å kjenne i samtale- og bønnegrupper. Fremfor alt kaller vi til intens og felles bønn for kristen enhet.

Splittelsen som vi lever under

som kristne, er et hinder for evangeliets utbredelse. Bare Gud selv kan hjelpe oss ut av denne. Men vi tror at Han som en gang kalte oss ut av mørket til sitt underfulle lys, Han har også makt til å føre oss inn i dette lys om vi bare er villige til å følge Ham.

La oss derfor samles til bønn for kristen enhet alle vi som bekjenner Jesu navn . . . for at verden skal tro.

† John W. Gran

† Gerhard Schwenzer

Gerhard Goebel

Samlet ga seminaret inntrykk av at vi er underveis — i hvert fall at vi har bestemt oss for å gå — og av at det åpne og ukjente og alle vanskeligheter som ligger foran oss ikke bare ansees som normalt, men som en fruktbar utfordring. Vi har ikke svar på alle problemer og skal ikke ha det. Tvert om syntes der være enighet om ikke å ivre for å organisere før et behov har skapt et initiativ som kaller på å støttes gjennom en fastere ordning. Og behov skal ikke skapes, men må erkjennes i den konkrete situasjon som til enhver tid foreligger. Kanskje ligger «strukturseminarets» største betydning ikke i de strukturer det drøftes, men i den oppfordring til modig handling som ligger i selve det faktum at det ble avholdt. Vil seminarets «ringvirkninger» føre til at denne oppfordring blir fulgt rundt om i menighetene, vil det ha fylt sin oppgave.

Referenten minnes et portugisisk ordtak som sier at «Gud skriver rett i krokede linjer». Vi kan famle og skufes — i forvissningen om at også det som tilsynelatende ikke fører frem, hører med i den linje som Gud med sin Hellige Ånd trekker mot målet.

Ref.

(Foto: Øystein Glopestad.)

Biskop Gran i Oslo Domkirke

En økumenisk gudstjeneste med stor oppslutning ble holdt i Oslo Domkirke 11. desember i forbindelse med utdelingen av Nobels Fredspris til Mairead Corriagan, Betty Williams og til Amnesty International. De nordirske prisvinnerne leste lesninger om fred fra Bibelen, og prekenen ble holdt av pater Hallvard Rieber-Mohn. Domprost Kobre forrettet, og den avsluttende velsignelse ble lyst av biskop Gran. Sølvguttene sang «Halleluja» fra Händels «Messias». Kongen, Kronprinsen og Kronprinsessen var til stede.

PRINSEN AV WALES I LONDONS KATOLSKE KATEDRAL

En gudstjeneste med julesanger i Westminster Cathedral i desember ble et historisk øyeblikk for engelske katolikker, i det prins Charles var til stede. Det er første gang etter reformasjonen at et medlem av kongehuset offisielt er til stede i en katolsk kirke. Den anglikanske Dean of Westminster var også til stede. Korene fra Westminster Abbey og Westminster Cathedral sang sammen, og prinsen leste lesningen fra 1. Johannes brev. (The Tablet)

SPLITTELSEN NEDENFRA - ENHETEN OVENFRA

En preken av Hallvard Rieber-Mohn O.P.

Ap. Gj. 7, 55-60.

Apenb. 22, 12-14, 16, 17-20.

Johs. 17, 20-26.

Vår evangelietekst er Jesu bønn for de troendes enhet. Den forteller altså, at i selve sin avskjedstale til de nærmeste bryter Jesus ut i en inderlig bønn for deres *enhet*, når han er gått bort. Det står ikke «enighet» eller «samhold». Det står *enhet*. Som ordene faller, i en stund da timene var få og ordene desto mer dyrebare, tolker de selve lengselen etter enhet i oss mennesker som et gjenskinn av enheten i Guds eget vesen: Det ubrytelige kjærlighetens samfunn mellom Jesus selv og den himmelske Far.

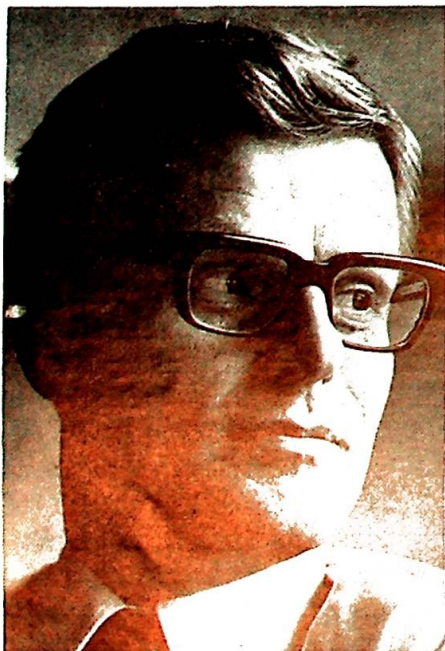
Det er ikke en mild formaning til disiplene, om at når han har forlatt dem, må de være flinke og holde fred med hverandre. Hva Jesus uttrykker her har en høyere temperatur. I hans ord finner vi her som alltid ellers de store - ja, de største dyp og dimensjoner.

Enighet og forståelse mennesker imellom er så visst både trivelig og praktisk. Men her beveger vi oss på dypet. Det er som om vi rører ved selve splittelsens vesen, ved kampen og konflikten som et grunnmønster i tilværelsen. Med andre ord: Noe som bare Gud kan løfte menneskene ut av, noe som truer selv de hjertene som tror på og overgir seg til ham. Det er

til *trettheten* i menneskesinnet Jesus sier dette: Innbild dere ikke, at enheten dere i mellom er en lett og selv sagt ting! Den er et nådens mirakel så helt ut over deres egne evner, noe som også jeg må tryggle Gud om for dere. For verdens mønster er splittelse og strid!

Vi kan spørre: Har Jesu venner noensinne, i de tre årene de fulgte ham, følt seg mer samlet og ett enn i den stunden i nattverdsalen? Det hadde de neppe. Evangeliene forteller jo om atskillig splid og uenighet også dem i mellom, både før og etter Jesu død. Og selv inn i denne ene stunden faller det en splittelse, som Jesus øynet før alle andre: Rundt bordet

Rembrandt, Zurbaran og Olav-skikkelsen hos Dominikanerne

*Professor Jacob Jervell,
gjestetaler hos dominikanerne.*

Foruten samtalegrupper med innføring i katolsk kristentro og i Det gamle testamente, vil dominikanerne i vår først og fremst innby til fastevesper på onsdager i februar og mars. Professor Jakob Jervell vil tale i denne rammen 22. februar kl. 18.30.

Efter fastevesper vil f. Ellert Dahl holde lysbilledforedrag om Rembrandt, Zurbaran m. fl. som kristne kunstnere.

Sesongen åpner med to foredrag 31. jan. og 7. febr. av den danske søster Simone Springer om Davids salmer. Disse finner sted på Lunden kloster.

I dominikanernes foredragssal i Neuberggt. 15, holder sr. Else-Britt Nilsen 8. februar et foredrag om cistercienseren Aelred de Rivaulx, også kalt «den engelske St. Bernard». Etter påske, som i år faller uvanlig tidlig, vil dr. Erik Gunnes tale om Olav-skikkelsen og sr. Liv Due Robak orientere om hvordan valfart-tradisjonen føres videre idag.

Programmet avsluttes med en konsert ved Tove Kvifte, sopran, Håkon Dahl, orgel, og Ivan Hauge, violin.

Interesserte kan få tilsendt et trykt program ved henvendelse til Dominikanerne, Boks 5036, Oslo 3. Dette finnes utlagt i kirkene i Oslo, Asker og Bærum.

var det i det ytre «Jesus og de tolv». Men på *sinnets* plan, i tankens og hjertets dyp, var det ikke det. Der var det Jesus og de *elleve* — plus én, som reiste seg og gikk ut av denne enheten. Så sterk er den — splittel-sen.

Bare i Gud er enheten noe enda sterkere. Bare i ham er den ubrytelig. I *alt* annet, helt inn til alteret i den første og beste kirke, er enheten en lengsel og et håp — lite mer. Jesus ber så inntrengende for vår enhet fordi han kjenner oss og vet hvor overmen-neskelig den er. Verden og dens vesen følger en helt annen lov. Og vennene skal fortsatt leve i verden og hanskes med den — som vi selv må det.

Her er et nytt og moderne ord for en meget gammel sak: «Konflikt-modell». Det er hentet fra politikken, og betyr egentlig: Søk, ja *skap* splittelsen! For den kan du bruke som redskap, når du fremmer din egen sak. Det er et realistisk uttrykk. Det kjen-ner og sikter inn vår menneskenatur og våre kår, sikkert og det. Livet er kamp og den sterkere overlever. Konflikt er realisme. Ett og forenet er menneskene bare i korte og avgren-sete sammenhenger: Grupper, par-tier, klasser med felles interesser et stykke på vei, i strid med andres. Det vil si: Aldri helt, og aldri i dypet — der hvor lengselen etter enhet sitter i oss alle.

Neivel, sier vi: Slik er verden, og det er da ikke noe merkelig ved at verden ter seg verdslig?

Men også de kristne er splittet. Det er langt verre. For de har sett og kjent enheten i Gud, den elsker og be-kjenner de. Ja, de har Jesu klare ord for at den enheten skal være deres egen. Av all «verdslighet» i Kirken er splittelsen den alvorligste. Jesus sier jo igrunnen, i de ordene om enheten, at mot denne splittelse blir menneske-nes evne til å tro på ham ofte en umulighet. De kristnes enhet eller split-telse har altså noe avgjørende med Jesu *troverdighet* å gjøre. De troende kan rope så høyt de bare vil om Guds Rike — er de splittet seg i mellom, minner det litt for meget om et an-

net, velkjent og håpløst rike, og når ikke særlig langt. En splittet kristen-dom kan nok både tro og forkynne. Men for millioner av søkende sinn av-sanner den seg selv.

Blant de bønnens ord som vi har bevart fra Jesus Kristus, er det få som har slik angst og kamp over seg, som disse om enheten. Det er ikke en bønn om slike overkommelige men-neskelige egenskaper som rimelighet

og fordragelighet — noe vi alle kan prestere, dersom vi legger godviljen til. Jesu ord og uro, som må ha for-bauset vennene i en så sammensvei-set stund, røper tvekampen med en tragedie som er dypt forankret i vårt vesen: At vi er skapt for enhet, og helt ute av stand til selv å skape den.

Jesu er den store sjele-lege. Han ikke bare stiller den riktige diagnosen — håpløs som den er, overlatt til seg

«PRO ECCLESIA ET PONTIFICE» TIL BRITA PAUS

Fru Brita Paus mottok 21. desem-ber den pavelige utmerkelse «*Pro Ecclesia et Pontifice*» (For Kirken og Paven).

Det var biskop John Willem Gran som på Pavens vegne overrakte medaljen og diplommet under Franciskus-hjelpens årlige Julesammenkomst 21. desember. Fru Paus — som tidligere ble utnevnt til Ridder av St. Olav 1. klasse — har i en årrekke vært en foregangskvinne innen sosialsektoren.

Hun grunnla for 20 år siden Francis-kushjelpen hvis øverste leder hun fremdeles er. Denne organisasjon, som er i stadig vekst, er bl. a. blitt en uunnværlig hjelp for sykerammede i Oslo som av forskjellige grunner ikke kan få plass på sykehus.

Fru Paus er mangeårig medlem av styret i Caritas-Norge. Hun var lenge medlem av og tidlig formann for Oslo Katolske Bispedømmes Legmannsråd.

selv. Han kjenner og anviser et lege-middel. Dersom vårt eget vesen er håpløs splittelse, må vi åpne oss — langt ut over vår egen banale elsk-verdighet — for ham hvis vesen er enheten. Det er bare i hans ubryte-lige enhet at vi kan finne vår egen. I samme grad som vi fjerner oss fra ham, overtar igjen vår egen splittelse.

Dette tror jeg er kjernen i Jesu bønn for de troendes enhet. Og det er kjernen det gjelder: Vi må langt inn. Så ser vi kanskje klarere i det nære og aktuelle som det ville vært natur-lig å tale om, over en slik evangelie-tekst: Økumenikken — arbeidet for kristen enhet i vår tid.

Noe av det beste som kan sies om det enhetsarbeidet, er at det i hvert fall ville vært enda verre, dersom det slett ikke fantes. Og mye godt og ekte er utrettet, det ville være ukristelig og utakknemlig å glemme det. Men skuffelsene er for mange, lang-sommeligheten så dypt forstemmen-de, midt i en tragisk og forvirret tid. For det er dette bilde vi kristne ennå

viser verden og oss selv: Millioner av mennesker som da vitterlig tror på Jesus Kristus og har ham kjær, er alt-så ute av stand til å finne hverandre i et udelt troens, bønnens og brødets samfunn. Jesu ord betyr hva de be-tyr: Så har vi fjernet oss for langt fra ham som er enheten — der er noe rystende galt ved hele vår oppfattelse av de troendes samfunn.

Evangeliets «at de alle må være ett», er satt i relieff med to andre tekster fra Det nye testamente. Den første er Stefans martyrium — i dø-den har han bare én tanke: «Herre Jesus — motta min ånd!» Ja — døden forenkler, det er *livet* som er kompli-sert. Stefans rop er en bønn, ikke bare for dødsstunden, da bare ett er vesentlig. Det er en bønn for hver dag vi lever, en bønn om at Jesu ånd må gå inn i vår egen og bryte ned de stengsler vi lever med.

Også teksten fra Åpenbaringsboken samler seg i et rop etter det ene livs-viktige: «Å, kom — Herre Jesus kom!» Det er heller ikke en bønn bare

for den siste dag, når verden skal for-gå. Det er en bønn for dagen i dag og dagen i morgen.

Et rop etter en enhet vi har hatt, men forspilt, og som bare han kan gi oss tilbake.

Bønneuken i Oslo

Onsdag 18. januar: Tempelet, Pile-stredet 22.

Torsdag 19.: Universitetets gamle festsal: Professor Thv. Kållstad: Kirkens ekumeniske problem.

Fredag 20.: Majorstuen kirke.

Lørdag 21.: OSLO KFUM.

Søndag 22.: Immanuelkirken.

Mandag 23.: Høvik kirke og Øståsen kirke.

Tirsdag 24.: St. Hallvard Kirke.

Onsdag 25.: Oslo domkirke.

Møtene begynner hver aften kl. 19.30.

Av St. Olav for 90 år siden

FOR 90 ÅR SIDEN

var man ikke særlig opptatt av økume-nikk i St. Olavs' spalter:

Et ønske

«Stavangeren» for 1ste ds. tager ord-et for stiftsstadens henlæggelse fra Kristianssand til Stavanger og anbefaler gjenoprettelse af Stavanger 500-aarige bispe-sæde, som før forandringen i 1684. De godtfolk skulde holdt fast paa bisperne, da de havde dem; selv om bla-dets ønske bliver efterkommet, faar byen dog ingen virkelig biskop, men kun en lægmand, som fører navn af biskop. Men vi vil give et godt raad: samtlige ka-tholske bispedømmer bestaar kirkerets-lig endnu; henvender Stavangerne sig til deres retmæssige kirkelige foresatte — pave Leo XIII — kan de uden synder-ligt besvær faa sig en biskop med gyldig vielse igjen ligesom i de gode gamle dage. Dog, dette raad bliver neppe fulgt endnu.

*

I en omtale av den svenske adelsmann *Lars Skytte* som i 1647 gjorde seg til papist og gråbrødre munk siteres fra *Kgl. bibl. tidninger*:

«Han har været en meget ivrig katho-lik; men alle hans skrifter viser dog, at han har været en aldeles redelig mand.»

Av nyheter fantes slike som disse:

Portugals katolikker kommer ligeledes i april sammen til et fællesmøde, paa grev Samodaes foranstaltning. Man vil her blandt andet raadslaa om, hvor-ledes Portugiserne bedst kan deltage i bevægelsen for at gjenerhverve den ro-merske stol dens frihed og den verdslige magt, hvoraf friheden er betinget.

*

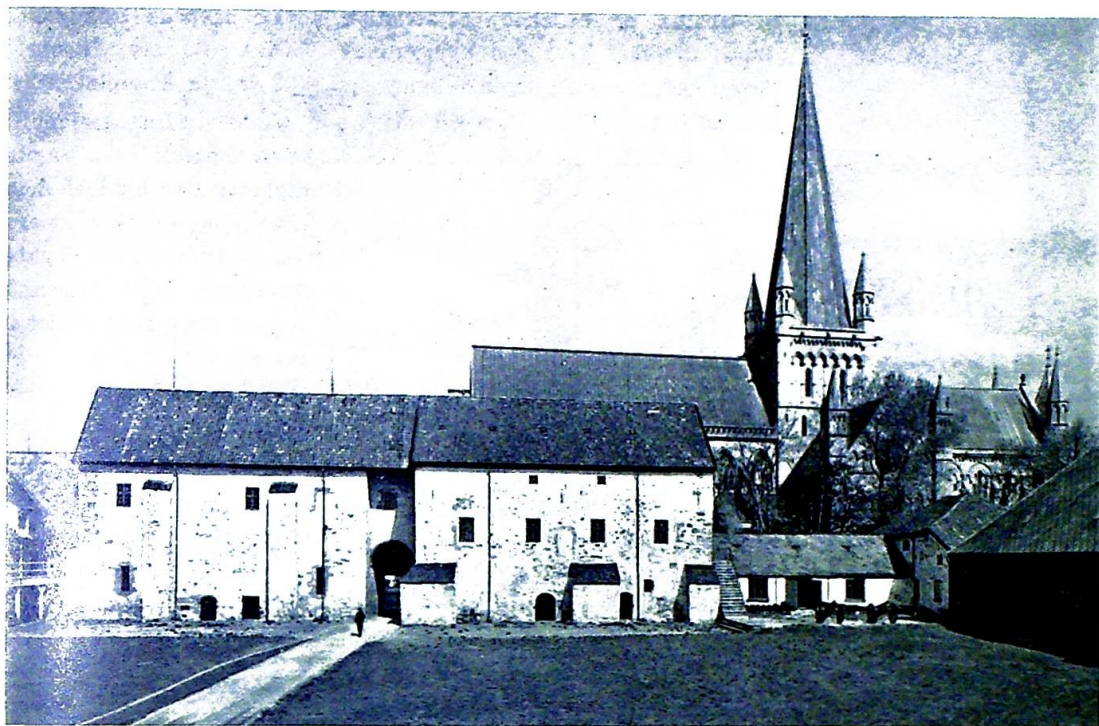
Fra Kjøbenhavn meldes, at «Hvid-bjørnen» søndag den 31te mars skulde afgaa til Godthaab for at hente *Dr. Frithiof Nansen*.

*

Om den afdøde Johannes af *Abyssiniens* rige tvistes hans neveu Debeb og Menelik, konge af Schoa, ved hvis for-ræderi Johannes laa under i kampen med derwischerne.

*

Siden den falske profet Mahdien be-gyndte at erobre hele den sydlige del af Ægypten, har den ægyptiske statholder Emin pascha forsvaret landet syd for *Sudan* imod hans angreb, og været aldeles afskaaren fra al forbindelse med den civiliserede verden. Dernede fra er flere breve ankomne fra *den berømte ameri-kanske reisende Stanley*, der vilde bringe ham hjælp og selv lang tid ansaaes for tabt. Brevene meddele, at Emin hidtil har hævdet sin provins og ikke vil slippe den. Senere meldinger vil vide, at Stan-ley og Emin har forladt ækvatoriallandet og er underveis til Zanzibar med mange tusende mænd, kvinder og børn. Det skal være Englands agt, med den ægyptiske khedives (underkonges) samtykke at tage ækvatorialprovinsen under sin be-skyttelse og sende Emin tilbake dertil som statholder. Der skulde saa dannes et selskab til udnyttelse af landet. Den plan ligner England.

HANNE BERENTZEN:

OLSOK - ALLEREDE...

I år starter valfarten fra Nidaros

Det er ikke vanskelig å forstå at erkebiskop Eystein Erlendson valgte Inderøy som det sted der han kunne trekke seg tilbake fra stiftstadens travle liv til noen stille dager.

Når vi inviterer til samlingsdager på Inderøy i Nord-Trøndelag, er det både fordi Inderøy er et vakkert sted, vel egnet til samling og ro, og fordi vi ønsker å tenke over hvordan vi fører videre den tradisjonen erkebiskop Eystein arbeidet for å virkeliggjøre og overlevere. Vi er gått inn i et nytt kirkeår, og synes dermed det er på tide å minne våre trosfeller om at vi også i 1978 vil feire Olsok med valfart til Stiklestad og samlingsdager på Sund folkehøyskole på Inderøy.

Samlingsdagene blir fra 27.–30. juli. Det er vår erfaring at disse dagene gir verdifulle kontakter over sognegrenser, bispedømmegrenser og landegrenser, og vi håper at det også kommende Olsok blir god deltagelse fra alle kanter av landet, og fra våre skandinaviske naboland.

Erkebiskop Eystein står i vår historie som en sentral person i rekken av dem som videreførte Hellig Olavs verk. Lett iøynefallende er det kirkehus han lot bygge, som stadig står, på Inderøy og i Trondheim. Det var på Stiklestad Olav falt, men det var i Trondheim han ble begravet og lagt i skrin. Det var kirken bygget over hans gravsted der, som kom til å spille så stor rolle i vår historie.

Derfor har vi tenkt å begynne valfarten i Trondheim kommende Olsok. Det er meningen at pilgrimmene skal samles i Nidarosdomen torsdag morgen den 27., og at vi reiser sammen til Inderøy om ettermiddagen etter å ha brukt formiddagen i Nidarosdomen. Vi håper dette sammen med foredrag og kirkebesøk på Inderøy skal kunne gi impulser og hjelp til å trekke linjer mellom middelalderens kultur, trosliv og ytringsformer, og vår egen tid og vår måte å leve troen på i dag.

Hvem som blir foredragsholdere, kommer vi tilbake til siden. Programmet blir ikke for tett. Foruten et par foredrag (og omvisninger) blir det laudes, messe og vesper, gode måltider, samtale og uformelle hyggeligheter. Det skal være rikelig anledning til å prate med folk, trekke seg tilbake, eller gå tur.

Søndagen drar vi til Stiklestad der vi har festmesse i vårt kapell, og senere Olavsvesper i middelalderkirken. De som ønsker det, kan se «Spelet om Heilag Olav», som er en begivenhet i seg selv. Tradisjonen tro blir det avslutning med aftenandakt i St. Torfinns kirke i Levanger.

Prisen blir anslagsvis kr. 100 pr. døgn, pluss reise. Vi kommer tilbake til nærmere program og praktiske opplysninger til våren. Men den lille påminnelse om å merke av dagene 27.–30. juli på 1978-kalenderen, skulle være en passende Nyttårshilsen.

Brev

Katolske biskoper forsvinner i Albania

(Legmannsrådets formann Odd Barra har sendt «St. Olav» følgende appell fra «Amnesty International»):

Tre romersk katolske biskoper er forsvunnet i folkerepublikken Albania, etter at de ifølge meldinger er blitt forbudt å utøve sine religiøse funksjoner.

Albania er offisielt et ateistisk land; artikkel 37 i den nye grunnloven «anerkjenner ingen religion og støtter og utvikler ateistisk propa-

ganda». Skjønt den kristne og den muhammedanske religion er blitt ut-satt for hard undertrykkelse i flere ti-år, har tre romersk katolske bispe-seter fått lov til å holde et begrenset antall gudstjenester på flere steder inntil begynnelsen av 1977.

De savnede biskoper er: Ernesto COBA (65 år), Nicola TROSHANI (62 år) og Antonin FISHTA (75 år).

Amnesty International har hørt fra troverdige kilder at de albanske myndigheter har hindret dem i å utføre sine religiøse funksjoner i begynnelsen av 1977, og det fryktes at de holdes fanget av sikkerhetsstyrker, og at de kan være mishandlet i fangenskapet.

Vennligst send høflig formulerte brev med oppfordring om at de tre biskopene må bli satt fri, til:

Enver Hoxha,
First Secretary of the Central
Committee of the Albanian
Workers' Party,
Tirana,
Albania.

PÅSKELEIR

20.-26. mars 1978 på Mariaholm
for
ÅRETS KONFIRMANTER

Leirsjef: Nils Jørgen Sellæg.

Praktisk leder: Andreas Føllesdal.

Leirprest: Rory Mulligan.

Hanne Bruce, Katrine Lundgren, Gunnar Markussen, Gottfried Greve, Merete Bruce, Anders Fongen, Kristin Heier, Sr. Marit.

PRIS: Kr. 300,—.

Påmeldingsfrist: 20. februar 1978.

Trenger legfolk en messebok?

Biskop Gran har anmodet menighetsrådene om å undersøke om det foreligger et virkelig behov blant legfolk for en søndags-messebok. Denne ville omfatte messens faste deler (som i den brune boken «Den Hellige Messe»), de skiftende deler (introitus, messebønnene, postkommunion-verset), og lesningene, graduale og evangelium. Boken ville eventuelt foreligge om flere år, og i format og tekstmengde ligge nær opp til Messeboken av 1961, og bli solgt for en overkommelig pris. Den ville altså ikke inneholde helgenfestenes tekster.

Imidlertid ville utgivelsen av en slik bok bety et betydelig løft for Oslo Katolske Bispedømme, og derfor har biskop Gran anmodet Legmannsrådet om å undersøke i menighetene, ved menighetsrådene, om man savner en messebok.

SPØRRESPALTEN

Ved frater Kjell Arild Pollestad o. p.

FRELSESVISSHET

Det er et stort problem, intellektuelt og trosmessig, at en troende katolikk aldri kan vite, det som for Luther var så avgjørende, om han har frelsesvisshet. Kan det være riktig at den katolske kirke som institusjon borger for individets salighet -- er bindeledd mellom Gud og sjelen?

Stud. theol.

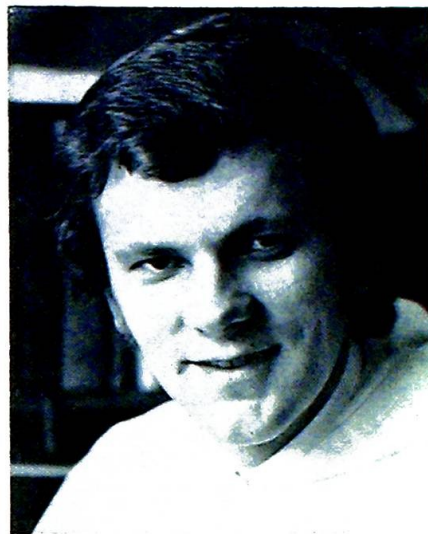
Den lutherske lære om frelsesvissheten bygger på en subjektiv forståelse av frelsen og av religionen overhodet som er katolisismen fremmed. I følge katolsk oppfatning er ikke frelsen primært et anliggende mellom Gud og den enkelte sjel, men mellom Gud og verden. Frelsens universelle karakter understrekes langt sterkere enn det rent individuelle. Gud sender Kristus til *alle* menneskers frelse. Han vil at *alle* skal bli frelst.

Den lutherske lære om frelsesvissheten forutsetter derimot troen på en guddommelig utvelgelse, med andre ord en predestinasjonslære. Frelsvissheten blir dermed en forvisning om å være blant de utvalgte, blant dem som Gud har forutbestemt til frelse. Denne troen på Guds utvelgelse og forutbestemmelse er en nødvendig følge av den lutherske lære om menneskets trellbundne vilje: mennesket er i seg selv ikke i stand til å søke Gud, men kan med alt sitt strev bare fjerne seg fra Gud. Når mennesket allikevel kan vite seg frelst, har dette sin grunn i troen på Kristus, som døde for synderen. Gud ser ikke lenger på meg og min synd, men utelukkende på Kristus. Men i og med at jeg tror at Kristus døde for meg, kan jeg vite meg frelst. Hvem som skal få denne frelsende tro og visshet

er det Gud selv som bestemmer, i sin suverene utvelgelse.

I følge katolsk tro kan ingen, uten gjennom en særlig åpenbaring (som f. eks. ble røveren på korset til del), få visshet om sin egen frelse. Det at frelsesvissheten var avgjørende for Luther er ikke noe argument for at den er en nødvendig bestanddel av den kristne tro. Det nye testamentet taler ikke om visshet i forbindelse med den personlige frelse, men utelukkende i forbindelse med Kristi frelsesverk. Og også i denne sammenheng dreier det seg om *troens* visshet, og ikke om en visshet som er grunnet på en subjektiv opplevelse. Denne troens visshet fyller også den katolske kristne. Han tror at Gud har sendt sin Sønn til verden, og at Kristus ved sin død og oppstandelse har skjenket menneskene frelse. Gjennom Kirken formidles denne frelsen til stadig nye slekter, samtidig som det er katolsk tro at Guds Ånd også kan virke utenfor Kirken. Det er Guds vilje at alle mennesker skal bli frelst. Men der skjer ingen tvang. Mennesket er fritt til å velge Gud eller forkaste ham, og det beholder denne frihet hele livet igjennom. Derfor kan ikke mennesket på noe tidspunkt i livet si til seg selv: «Jeg vet at jeg skal bli frelst.» Den dag i morgen er det nemlig fritt til å vende seg bort fra Gud, og gå over fra tro til vantro, fra lydighet til ulydighet. Den personlige frelse er således ikke gjenstand for visshet, men for håp. Men det er et «levende håp», et håp som er forankret i troen på Guds barmhjertighet og Kristi seier over synden og døden.

Heller ikke Kirken kan trosse den enkeltes frihet og tvinge til tro. Når den allikevel har forsøkt, skyldes det menneskelig svakhet og ikke guddom-

melig styrke. Kirkens oppgave er å *formidle* frelsen, gjennom forkynnelsen og sakramentene. Den gir videre det den selv har mottatt fra Kristus. Kirken er selv et sakramente i verden, et tegn på Guds nærvær. Det er i dette Kirkens fellesskap den katolske kristne lever sin tro, og sammen med hele Kirken og alle mennesker av god vilje håper han på å få komme inn i det fredsriket som engang skal opprettes i følge Guds løfter.

Spørsmål til spørrespalten sendes f. Kjell Arild Pollestad o. p., Boks 5036, Oslo 3, eller til St. Olavs redaksjon, Akersvn. 5, Oslo 1.

NYE BØKER

- Jack London: Mordbyrået. Pax 1977.
- Andreas Edwien: Er kristendommen en fare for verdensfreden? Eget forlag, i samarbeid med Human-Etisk Fylkeslag i Vestfold.
- Taus Folmer Andersen/Anette Haug: Kjøp lykken; en utklippbok om kjønn som vare. Pax 1977.
- Andreas Simonsen: Sentrale tanker i jodedommens etikk. Land og Kirke/Gyldendal, 1977.
- Günther Bornkamm: Paulus. Land og Kirke/Gyldendal 1977.

GUDSTJENESTER I HELGENE		Stille messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: 19.00 sønd.: 9.30 19.00	—	11.00
Akersveien 1 tlf. 20 72 26 - 20 72 44			
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35	11.00	—
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 18.30	11.00	—
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	9.00	—	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	9.00	11.00	—
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	lörd.: 18.30 sønd.: 8.00	11.00	—
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	lörd.: 19.00 sønd.: —	11.00	—
<i>Vår Frue Kirke</i> , Helleveien	10.00		
<i>Florida kapell</i>	19.00		
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelsgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30	—
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00	—
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	9.00	10.45	—
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	lörd.: 18.00 sønd.: —	11.00	—
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 22 381	9.00	11.00	—
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	lörd.: 18.00 sønd.: —	11.00	—
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> , Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	lörd.: 18.00 sønd.: —	10.00	—
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	9.00	11.15	—
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038	—		
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45	—
<i>Eikeli kirke</i> , Veståsen 20, tlf. 24 25 69		9.30	—
STAVANGER: <i>St. Sviithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	lörd.: 17.00 19.00 sønd.: 8.30 9.30	11.00	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		11.00	—
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00	—
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670 ..	6.15	—	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00	—
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eystens sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		11.00	—
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00	—
ALESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Norvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00	—
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Stor- gt. 94. Sogneprestens tlf. 84 277	lörd.: 18.00 sønd.: —	11.00	—
<i>St. Elisabethsostrene</i> , Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.: 8.00	—	—
BODØ: <i>St. Eystens kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 487	8.15	10.30	—
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)	19.00 8.00	11.00	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30	—
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken</i> , Håreksgt. 82		18.30	—
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072		11.00	—

Av pressen

PAVEKIRKENS VEKST I NORGE

Av Håkon Skogseth

For de som har fulgt med i den katolske pater Rieber-Mohns morgenandakter gjennom den siste uke, kan ikke ha unngått å bli grepet av hans fascinerende tale om kjærlighet og godhet mellom menneskene.

Men for de som kjenner en del til de katolske land i vår verden, må uvilkårlig undre seg storlig over at ikke denne malende kjærlighet, godhet og rettferdighet, som talerør for katolismen overøser protestantiske land med, er blitt praktisert i de land der denne kirke, gjennom generasjoner, har hatt religiøs og politisk makt.

Ingen kan komme bort fra det fatkum, at i alle land der pavekirken har hatt frie hender, har den mørkeste fattigdom rammet en klasse mennesker mens den annen klasse har svevet i overveldende rikdom. At disse forhold har ført til strid og blodsutgydelse mellom folkene, ser vi klarere i dag enn noen gang før i historien. Hvem kjenner ikke litt til den gresk katolske kirkes samspill med tsarveldet i Russland — noe som førte til en fryktelig undertrykkelse av en stor del av befolkningen og som etterhvert utviklet seg til revolusjon. I den vestlige verden har et hvert politisk farlig for den. Da opptrer den plutselig i demokratiets navn.

Her i vårt lille protestantiske Norge, hvor katolikkene, foreløpig, er i mindretall, kommer deres representanter gjennom TV, radio, aviser og tidsskrifter med inn-trengende tale om religionsfrihet, menneskerettighet, rettferdighet og demokrati, noe den katolske kirke har vært med på å undertrykke i alle land der den har hatt anledning til det. Ja, det ser sannelig ut som om våre massemedia set disposisjon for pater Rieber-set disposisjon for pater Riber-

Mohn og hans medarbeidere. Denne intense propaganda fra katolikkene har da heller ikke vært uten frukt.

Det har foregått en forbausende hurtig vekst av pavekirken i vårt land den senere tid, samtidig er vi vitne til en stadig større innflytelse av katolikker innen vår statsledelse. For noen år tilbake, ville neppe en eneste protestant i Norge ha trodd at den lutherske kirke ville hilse en katolikk velkommen som formann for Stortingets kirke- og undervisningskomité, men det er en realitet i dag.

Noen vil kanskje si: at dette ser da så uskyldig ut her i vårt land. — Vel, historien bare gjentar seg. I de land der Romerkirken er i minoritet og på jakt etter religiøs og politisk makt, viser den alltid engleansikt i demokratiets navn. Forsiktig, men beslutsomt baner den seg vei inn i statsledelsen hvor den på en fordekt måte påvirker samfunnet både religiøst, kulturelt og politisk i katolsk retning.

Som protestanter må vi aldri glemme at enhver katolikk, uansett hvor vakkert de taler om Jesu kjærlighet, er soldater for paven i Roma. Han som stikk i strid med Guds ord og all rettferdighet, hevder at han er ufeilbarlig. Det norske folk må derfor ikke bli forundret over å våkne opp en tidlig morgen, slik 9. april 1940, bare med den forskjell at det da vil være vaticanets flagg som vaier på Stortingsbygningen.

Bibelens profetier om «antikrist» oppfylles rett foran øynene på oss, uten at vi legger merke til det. Den store Antikrist, som reformatorene utpekte for oss som pavemakten, og som i følge Guds ord skal erobre hele menneskeheten, kommer i vår tid til menneskene i den mest tiltalende skikkelse som en «lysets engel». Han taler til fornuften gjennom opphøyde emner. Han fryder fantasien med henrivende fremstillinger, og han appellerer til følelsene ved sine talende skildringer av kjærlighet og godhet. Ved denne blendende forførelse, vil nesten hele den protestantiske verden bli fanget i katolisismens garn, og Guds ord om at «all jorden undret seg og fulgte dyret» oppfylles.

Foldereid den 1. des. 1977.

(Namdal Arbeiderblad)

Av pressen

Pastor Arne Sand, tidligere prest for studenterforbundet i Oslo, og tidligere redaktør av «Vår Kirke», har skrevet om Otto Hermann Pesch, Kort Katolsk Katekisme, tidligere anmeldt i St. Olav nr. 20. Han skriver bl. a.:

IKKE-AUTORITÆR AUTORITET

Kort katolsk katekisme

— Nå har endelig boken kommet, tenkte jeg under lesningen av «Kort katolsk katekisme» utgitt av «Det kateketiske senter» i Bergen — et for meg ukjent senter. Boken er midt i blinken for alle som ønsker å nærme seg katekismestoff (det vil si lærestoff om kristen tro) uten å ergre seg over krampaktige forsøk på å forsvare kristne tanker og handlinger. Her er stoffet lagt slik til rette at man faktisk forstår hvorfor kirken har fastlagt sin tro i «dogmer».

Boken er katolsk nok til å være katolsk katekisme, uten at det sjenerer en lutherske teolog nevneverdig. Det høres vel inkonsekvent og konfesjonalister av alle farger vil være uenig med meg. Men denne boken kunne jeg legge i hendene på en udøpt som kom til meg for å få innføring i den kristne tro før dåp. Også om dåpen skulle finne sted i min kirke. Selv ikke i læren om nattverden kan jeg anmelde noen uenighet. Her heter det f.eks.: «Derfor er messen ikke noe nytt offer, og heller ikke noen gjentakelse av offeret på korset. Den skal gjøre Jesu død på korset nærværende». Det samme har jeg forkynt uten at noen har «læretuktet» meg. Slik forfatteren beskriver «sykesalvingen» (som er det korrekte ordet der vi har lett for å si «den siste olje») kan jeg ikke annet enn beklage at vi ikke har den i vår kirke: «I Jesu navn sier presten til den syke i ord og symbolsk handling: Du kan stole på Gud. Han oppvekket Jesus fra de døde og han vil heller ikke la deg gå under i døden. Den syke hører dette ordet, og i det han mottar salvingen og ber med, bekjenner han sin tro og godtar sin videre livsskjebne, slik Gud vil det. Bli

han frisk igjen, takker han Gud for det. Går han inn i døden, kan han være viss på at Gud enda en gang tilgir ham all skyld, slik han alltid på ny tilga ham i livet.» Hadde vi hatt dette sakrament, ville kanskje ikke nattverden i så stor grad vært et dødssakrament slik det fremdeles er mange steder.

Her har vi en troslære for leg og lærd i katolsk såvel som luthersk tro.

Til slutt nevnes uløste strids-spørsmål mellom våre kirker. Forfatteren tar nok feil når han mener at han ikke kan få protestanter med på tanken om at Kristi offer gjøres nærværende i nattverden. Men slike feiltagelser er vel bare gledelige. Det betyr ikke

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.	}	Bergen
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Hammerfest
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Hønefoss
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Lillestrøm
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke	}	Tromsø
St. Mikals prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Trondheim
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Tønsberg
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

Vi sender våre kunder de beste ønsker for det nye året, og skal forsøke å holde dere underrettet om de nyheter som kommer inn, og her er de første:

Rieber-Mohn: Fra Politikk til Forbrytelse.

Legmannstanker om menneskerettighetene. Med tillegg av

Verdenserklæringen om menneskerettighetene, kr. 20.—

Anfinn Stigen: Aristoteles — en innføring, kr. 27.50

Kort katolsk katekisme, kr. 27.—

D. Macaulay: Katedralen bygges, kr. 58.—

R. A. Moody: Livet etter livet, kr. 35.—

Rollo May: Kjærlighet og vilje, kr. 42.—

Karl Hafstad: Alt står på spill. Prekener, kr. 75.—

Finn Jor: Fremtiden er ikke hva den var. Europas fremtidsdrømmer gjennom 2500 år, kr. 69.—

M. Halberstam: Et Hjertetilfelle, kr. 66.—

Walter Heitler: Naturen og det guddommelige, kr. 54.—

Tidligere bøker av Heitler: Ekte naturvitenskap er åndsvitenskap, kr. 17.50

Mennesket og den naturvitenskapelige erkjennelse, kr. 38.—

Naturfilosofiske streiftog, kr. 55.—

Vi har fremdeles noen Ikonkalendere, kr. 75.— og Hummelkalendere kr. 23.50 igjen.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48
Åpent kl. 9—16, lørdager kl. 9—14

at det ikke gjenstår mange uløste stridsspørsmål. Men slik har vi det innen vår egen kirke og. Jeg tror mange lutheranere vil føle seg mer i slekt med denne boks holdning til teologi og dogmer enn de ofte møter i sin egen kirke. Boken forener nemlig en sans for autoritet og fasthet når det gjelder å si hva kirken lærer, med en tvers igjennom ikke-autoritær holdning til mennesker med andre tanker. Slikt er sjeldent hos oss. Det er det kanskje hos katolikene også?

*Otto Hermann Pesch:
Kort katolsk katekisme
Det kateketiske senter,
Bergen 1977.*

(Vår Kirke)

KATOLSK ØKUMENIKK PÅ OFFENSIVEN

— Den lutherske rettferdiggjørelseslæren utgjør ikke lenger noe hinder for fellesskap mellom den katolske kirken og de lutherske kirkene. Dette økumeniske gjennombruddet kan bane veien for en samtale mellom lutheranere og katolikker om paveembedet og kristen enhet.

— Det er professor Heinz Schütte, representant for Vatikanets sekretariat for kristen enhet, som sier dette i et intervju om de økumeniske samtaler omkring den lutherske kirkes viktigste bekjennelse, Den Augsburgske Bekjennelse av 1530.

— Professor Schütte innrømmet at det fantes mange misbruk i den katolske kirke på Luthers tid. Men han understrekte sterkt at Luther

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

ikke ønsket å danne en ny kirke, han arbeidet for en gjennomgripende reform av den katolske kirke. Ifølge professor Schütte innebar Det Annet Vatikankonsil et forsøk fra den katolske kirke på å komme den lutherske reformasjons viktigste anliggende i møte.

(Vår Kirke)

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

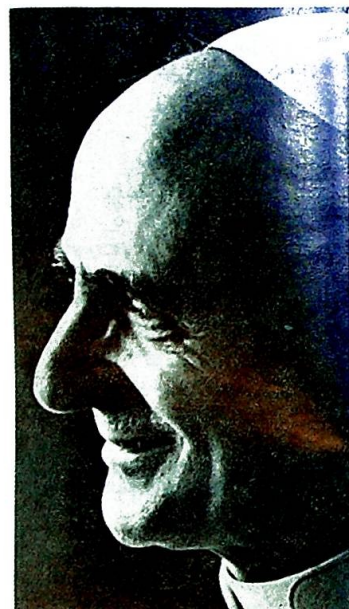
Drammen

skal høres i en verden, hvor både enkeltmennesker og folk trenger forsoning og fred.» (The Tablet)

Nyheter

PAVEN HILSER EN RUSSISK-ORTODOKS DELEGASJON

30. november mottok Paven en delegasjon representanter for den russisk ortodokse patriark Pimen av Moskva. Delegationen ble ledet av erkebiskop Kyrill av Viborg, rektor for Leningrads teologiske Akademi, og omfattet to prester som er teologi-professor i USSR, og tre legmenn. Gjensidige besøk mellom kirkeledere fra den romersk katolske og den russisk ortodokse kirke har funnet sted hvert år siden 1975, og en delegasjon fra Vatikanet besøkte nylig patriarken av Moskva. I det han ga uttrykk for sin glede over slike besøk, sa paven: «De har til hensikt å fremme et bedre gjensidig kjennskap til kirkenes åndelige liv og deres institusjoner . . . Vi har mye å lære av hverandre for at Evangeliet

GIEREK HOS PAVEN

1. desember ble Edward Gierek, første-sekretær i det polske kommunistparti mottatt i privat audiens hos paven. Det er første gang en polsk kommunist-leder er mottatt av paven.

Det ble ikke sendt ut noe kommunike om deres samtaler. I sin offentlige tale til Gierek etter deres private samtaler, sa paven, at kirken «ikke ber om privilegier, men bare om å få eksistere, for å kunne utføre sin oppgave uten hindringer.» Kirken kan bare, sa han, bidra til å bygge opp nasjonen, bare «i et klima av tillit mellom kirke og stat, og når kirkens rolle og sendelse innenfor dagens Polen er anerkjent». Han fortsatte med å uttrykke håp om at vanskelighetene mellom kirke og stat angående «de unges utdannelse i skoler og statsinstitusjoner, arbeidernes betingelser og landets og folkets socio-økonomiske situasjon» kunne løses.

I sin egen tale sa Gierek, at «det for tiden ikke er noen konflikt mellom kirke

BESTILLINGSSEDDEL

«St. Olav» bes sendt til

Navn

Adresse

6 måneder / 1 år.

Nytt abonnement / fornyelse.

Kr. 35,— / Kr. 70,— / Kr. 80,—(utlandet utenfor Skandinavia) følger vedlagt som sjekk / sendes postgirokonto 20 46 480.

Stryk det som ikke passer.

Sendes Ekspedisjonen, Tidsskriftet St. Olav, Akersvn. 5, Oslo 1.

FREDRIKSTAD

EDVARDSEN & NORHEIM A/S

**Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr**

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

og stat» i Polen . . . Han diskuterte nasjonenes problemer med kardinal Wyszynski i Warszawa 29. oktober, og besøkte ham i Roma 30. november. Kardinalens nærvær i Roma betraktes som et signal til både Vatikanet og til Gierek, om at de polske biskoper må spille en aktiv rolle når overenskomster mellom kirke og stat skal trekkes opp.

Skjønt både paven og Gierek talte for overholdelse av Velsinki-overenskomstene fra 1975, la hver av dem vekten på forskjellige aspekter. Gierek nevnte ikke tros-friheten, men snakket bare om sosiale, medisinske og pensjons-rettigheter, som for det meste er gjennomført i Polen, mente han . . . Begge talte mot rustnings-kappløpet, og Gierek roste paven for hans anstrengelser for å nå varig fred.

På en pressekonferanse etter besøket, tilbakeviste Gierek sint et spørsmål om forbudet mot katolske foreninger, og katolsk adgang til masse-media, så vel som sensur i Polen. «Det enkleste svar jeg kan gi, er «kom og se», sa han. «Den som stilte spørsmålet kan ikke kjenne situasjonen. Disse problemene er løst for lenge siden hos oss.» Det er forbudt for katolikker å organisere seg i grupper i Polen. Det er ingen religiøse sendinger i radio eller TV, og pressens gjengivelse av kirkelige nyheter er ofte gale og sensurerte. Angående sensur, sa Gierek, at polske katolikker ville være de første til å forsvare sensur av «løgner» om religionen. (The Tablet).

ANTIAPARTHEID-ÅRET STARTER I MARS

FNs Generalforsamling vedtok 15. desember fjorten resolusjoner omkring apartheid og kampen for å få dette systemet utryddet. Generalforsamlingen vedtok at 1978 skal være et internasjonalt år mot apartheid. På grunn av at man må ha tid til forberedelser, vedtok man at «året» skal starte på rasedagen 21. mars.

En av de fjorten resolusjoner fordømmer Israel for landets samhandel med Sør-Afrika. Norge stemte mot, sammen med 18 land, men resolusjonen ble vedtatt med 88 stemmer for.

Andre resolusjoner der Norge avsto fra å stemme, dreide seg om bistand til frigjøringsstyrkene og fordømmelse av

OSLO

SUNDE & LIE
RØRLEGGEBEDRIFT A/S

Ulvenveien 89 - Oslo 5 - Tlf. (02) 33 72 70/67 77 84

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

økonomisk, militært og kjernefysisk samarbeid med Sør-Afrika. Resolusjoner om støtte til politiske fanger og spredning av informasjon om apartheid ble vedtatt enstemmig. Norge sto som medforlagsstiller til en resolusjon om en aksjon fra fagbevegelsene mot apartheid. (FN-fakta)

KATOLSK FREDSKONFERANSE I ØST-BERLIN

«Berlinkonferansen for katolske kristne fra europeiske stater» avholdt i Hotel Stadt Berlin i Øst-Berlin i dagene 23. til 25. november sin sjettede sammenkomst. Berlinkonferansen, som er et katolsk fredsforum som samler katolske kristne fra de aller fleste europeiske land, har eksistert siden 1964 og er blitt avholdt opprinnelig hver annet, senere hvert tredje år, med stadig økende oppslutning. Denne gangen møtte 250 deltagere fra 26 land, fra både Øst- og Vest-Europa. Fra Norge deltok G. Haartveit og P. B. Halvorsen. Deltagerne innbefattet legfolk, prester og biskoper.

På programmet stod drøfting av situasjonen i Europa, nedrustning og solidaritet, og de katolske kristnes engasjement i forhold til disse spørsmålene. Det ble

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Wesselsgt. 3 (indre gård) - Oslo 1

Telefon

(02) 33 36 24

33 55 25

Telegr.adr.:

Rustfriknut

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlervarer
Kjøkkenutstyr

THIS & CO. A

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Georg og Otto Foerster

Tlf. 21 69 06

slått fast at stadig flere katolikker tar konsekvensen av sitt ansvar både som kristne og som medmennesker og innsær at arbeidet for fred, for nedrustning og for solidaritet med de undertrykte i alle land, er en nødvendig konkretisering av det kristne budet om kjærlighet til nesten. Det var videre full enighet om å støtte alle initiativ som kan bidra til en utvikling i riktig retning. I arbeidet for en verden i fred, het det, må de kristne stå solidariske med alle mennesker av god vilje, uansett hvilken verdensanskuelse de måtte bekjenne seg til.

Konferansen ble viet stor oppmerksomhet i øst-tyske massemedia. At også landets politiske myndigheter tilla konferansen stor vekt, ble understreket ved at den øst-tyske statsminister, Willi Stoph, mottok en delegasjon fra Berlinkonferansen i halvannen time.

film:

«DEN ALL- VARSAMMA LEKEN»

«Jag tror på kjøttets lust och själens obotliga ensamhet» har Hjalmar Söderberg sagt en gang, og dette kunne også stå som overskrift over filmatiseringen av hans roman «Den allvarsamma leken».

Trass i at filmen tar opp så vesentlige ting som kjærlighet og lidenskap og det aller dypeste mennesker imellom, er det sjelden jeg har gått så uberørt ut av en kinosal. Den tangerter rett og slett ikke de strenger som gjør at den finner gjenklang i sinnet, kanskje fordi jeg ikke *kan* tro at kjærligheten ikke går videre, langt ut over det å tilfredsstillte «kjødets lyst», noe som til sist lar en ensom tilbake.

De fleste av oss bærer på en drøm, sin drøm. Den man aldri fikk, det man aldri ble. Lykken er noe man får i hendene et flyktig øyeblikk og som renner bort som sand mellom fingrene. Hva er det å være lykkelig? «Man får leve så godt man kan,» svarer Arvid Stjärnblom, filmens «jeg». Hvilket også innbefatter å gifte seg med en man ikke elsker og leve med henne «på luthersk vis», dvs. oppfylle naturens forpliktelser og drive «kjærlighets lekens apspjel». Mens kvinnen han ikke

fikk fordi man i den tid ikke ba om en kvinnes hånd før man kunne forsørge henne skikkelig, selv inngår et fornuftsekteskap med en gammel mann. At Arvid ikke tok sin Lydia den gang, får tjene til hans ære. Hun ville jo, men turde ikke.

En dag er Lydia Stille imidlertid tilbake i Stockholm, skilt og «fri» til å ta opp forbindelsen med sin ungdoms elskede som hun ved en tilfældighet traff igjen på en konsert. Han er imellomtiden kommet i en mer vel-etablert stilling ved hjelp av svigerfarens startkapital og nok sin egen dyktighet. Det blusser opp igjen mellom de to, og de lar følelsene få fritt spillerom trass i at Arvid er gift.

Mens Lil Terselius etter min mening ikke evnet å gi ungpiken Lydia særlig farve, kommer hun til gjengjeld overbevisende igjen som den modne kvinne. Arvids til sine tider noe veke holdning blir mer besluttosom — han vil ha sin kvinne, og han tar henne. Kjærlighetsscenene kan kanskje virke litt langtrukne, men samspillet er godt. Likeledes er handlingen ofte noe stillestående, men brytes av noen gode biroller, i sær redaktøren i avisen der Arvid arbeider.

Hendelser som Dreyfus-saken og svenskekogens død puttes bare inn som staffasje mens vi venter på at noe skal skje. Det gjør det imidlertid ikke, og Lydia og Arvid elsker hverandre til spilletidens slutt bare med visse avbrytelser fra hustruen Dagmars side og en tilfeldig elskers selvmord.

Anja Breien, som i parentes bemerket gjorde en enestående innsats ved å overta regien på kort tids varsel, kunne imidlertid gjort adskillig mer ut av kvinnens stilling i datidens samfunn. Men jeg har ikke lest Söderbergs roman og vet ikke i hvilken grad han la opp til dette.

Det er langt fra bortkastet å se denne filmen. Den gir et godt inntrykk av århundreskiftets miljø og konvensjoner og er en vakker film. Den fine fotograferingen av den norske Erling Thurmann-Andersen gjør den til litt av en øyenslyst. Men det forblir noe vagt over inntrykkene man sitter igjen med. Skjebnene trenger ikke nok inn i en, kanskje fordi den kjærlighet vi møter ikke etterlater frihet og glede, men til syvende og sist «den obotliga ensamheten».

SMA

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: f. Arne Fjeld (ansv.) og Marianne Gunnarsjaa

Faste medarbeidere: f. Kjell Arild Pollestad, Per Bang

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.

Kr. 35 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro: 20 46 486